

DESPLAZADOS

CIE baten (asilo-eskatzailleak atxilotzeko zentro bat) irudiak, gobernuak argitara eman nahi ez zituenak.

Egilea: Rosabel Argote

JATORRIZKO IZENBURUA: **STATELESS**

CINEMA TICKET

ZUZENDARIAK

Tony Ayres, Cate Blanchett,
Elise McCredie, Emma Freeman
Jocelyn Moorhouse

AKTOREAK

Yvonne Strahovski, Jai Courtney, Asher Keddie,
Fayssal Bazzi, Marta Dusseldorp, Soraya Heidari, Rachel House,
Cate Blanchett, Dominic West, Kate Box, Clarence John Ryan,
Claude Jabbour, Rose Riley, Helana Sawires, Farid Drokhsan, Allen
Phoenix Raei, Maria Angelico, Syd Brisbane, Nyambeche Calvin Mwita,
Edwards, Quirah Firth, Ewen McMorrine, Nyambeche Calvin Mwita,
Mirza Najafi, Burhan Zangana, Saeid Shahzadeh Safavi, Saajeda
Samaa, Christopher Amalraj Selesteen, Barthlote Selvaraja,
Stephen Tongun

DESPLAZADS

HERRIALDEA, URTEA
Australia
2020

ETIKETAK

#Errefuxiatuak #Asiloa
#Atxilotze zentroak
#Asilo eskaera #CIEs

SINOPSISIA

Desplazados sei kapituluko telesaila da. Narratiboki, kontakizun bakar batean biltzen diren lau istoriotan oinarrituta dago: sekta batetik kanporatua izan ondoren, bere herrialdeko errefuxiatu-esparru batean amaitzen duen emakume bat; Australian asiloa eskatzeko Afganistandik ihes egitea erabakitzen duen familia bat; errefuxiatuak atxilotzeko zentroko superintendentea; eta zentroko segurtasun-zaindari bat. Cate Blanchett da telesailaren ekoizlea, gidolarietako bat eta protagonista, eta, neurri batean, benetako gertaeretan oinarrituta dago. Eta horren balioa honako hau da: migrazioari edo asiloari buruzko beste telesail bat gehiago izan beharrean, zineman gutxitan landu den alderdi zehatz bat planteatzen duela, migratzaileak edo asilo-eskatzailleak atxilotzeko zentroak, alegia. Istorioa Australiako zentro batean gertatzen bada ere, gaia unibertsala da. Erritmo bizia du, ondo eraikitako elkarrizketak eta argazkilaritza bikaina; horri esker, errefuxiatuak atxilotzeko zentro batean murgilduko gara —publiko orokorrarentzat ezezagunak diren lekuak—, zuzenbidearen mugei buruzko galdera garrantzitsuak uzten dituen telesail honen bidez.

TRAILERRA > [/www.dailymotion.com/video/x7un2xg](https://www.dailymotion.com/video/x7un2xg)

PODCAST-A > vecines.cear-euskadi.org

BiZINETza KRITIKA

VeCINEs

Telesail hau

- atzerritarrak atxilotzeko Australiako zentro bati buruzkoa da,
- Espainiako Estatuko CIEekin (atzerritarrentzako zentro itxia) parekatu daiteke,
- eta erakusten du eskubideak etorkinen atxilotze zentroen atarian geratzen direla, han zein hemen.

Hemengo zein beste hainbat herriladetako iritzi publikoak, ohikoan, ez daki lurralde nazional bakoitzean atzerritarrak sartzeko zentroak daudela; eta ez daki, gobernuak arretaz gordetzen dutelako zentro horiei buruzko informazioa, nahiz eta gobernuak kanpoko erakundeek salaketa asko jarri dituzten. Hortaz, ez da harrizkoa asilo-eskatzaileak atxilotzeko Australiako zentro batean sartzeari lortzen duen *Desplazados* telesailaren ardatza, neurri batean, honako hau izatea: zentroaren barruan gertatzen dena prentsara ez iragazteko Australiako Gobernuaren ahaleginak. Hain zuzen ere, telesaila osatzen duten lau istorioetako bat superintendente batena da, zentrori bidaltzen dutena hedabideak isilarazteko helburuarekin, hau da, zentroak egunkarien azalak edo albistegietako minutuak har ez dezan. Superintendentearen zeregin zehatza da GKEek bideo-kamerak ez jartzea, kazetari independenteek bisita-egunetan errefuxiatuekin elkarrizketak ez lortzea, edo eragozteko edozein telebista-kateko helikopteroak zentroaren gainetik igarotzea eta irudiak hartzea.

Zergatik nahi du, telesailakoa bezalako gobernu batek, zentro horren existentzia eta funtzionamendua ezkatu, baldin eta zentroa bera mantendu eta ordaintzen badu, beharrezkoa dela argudiatuta? Horri erantzuteko, has gaiten erreparatzen Espainiako Estatuko gure CIEei, eta has gaiten azaltzen zer diren.

CIEak barneratze-zentroak dira; bertan sartzen dituzte Espainian dauden atzerritarrak, administrazioaren egonaldi-baimenik ez dutenak. Han giltzapetzen dituzte,

beren herraldeetarako kanporatze- edo itzulera-aginduak izapidetzeko edo gauzatzeko. Barneratze gehienekausa honako hau da: Espainian egonaldi irregularrek eragindako arau-hauste administratiboak. Posible da ere atzerritar bat CIEan sartzeari kanporatua izateko, eta, gainera, kondenarik badu, espetxe-zigorren ordez kanporatua izan da. CIE batean, gehienek, 60 egun eman daitezke. Epe hori igaro bada eta atzerritarrak kanporatuak ez badira, haien askatasuna dekretatu behar da. Gaur egun zazpi zentro daude estatuan: Algecirasen, Bartzelonan, Las Palmasen, Madrilan, Murtzian, Tenerifen eta Valentzian. 2019an 6.473 pertsona sartu zituzten CIEetan; horietatik 3.871 kanporatuak izan ziren, eta 2.513 aske utzi zituzten. Datu horren arabera, zentro horien "eraginkortasuna" %60koa da.

Europar eta munduko beste toki batzuetan, atxilotze zentroak mugako pasabideetan kokatzen dituzte, herraldearen sarrerak kontrolatzeko eta kanporatzeak errazteko. Munduan dauden milaka zentroen adibideen artean (soilik AEBetan 1.500 zentro baino gehiago daude), esaterako, Barajaseko aireportuko T1 terminaleko onartugabeen aretoa dago, edo Libiako atxilotze zentroak, bertara itzularazi baitituzte Europara iritsi nahi zuten 38.000 pertsona baino gehiago.

Arreta Australian jartzen badugu, telesaila garatzen den herraldean, alegia, herralde horretan 2001ean inauguratu zen mugako kontrolen esternalizazioa, migrazio-politikaren zati gisa. Gogora dezagun urte hartako abuztuan, norvegiar zamaontzi batek, MV Tampak, 433 asilo-eskatzaile erreskatatu zituela, gehienek afganistandarrak, haien txalupa irauli ondoren. Tampa itsasontzia Christmas uharterako australiar lurraldera hurbiltzen ari zenean, gobernuak agindu zuen itsasontziari terrorismoaren aurkako soldaduekin erasotzea. Errefuxiatuak itsas armadaren ontzi batera eraman zituzten, eta Zeelanda Berriaren eta Nauru uharteren artean banatu zituzten; ez zuten lur australiarrik zapaldu. Politika hau indartu egin da, eta, gaur egun, Australiak sistematikoki atxilotzen ditu herrialdera itsasontziz edo hegazkinez sartu nahi duten migratzaile irregular eta asilo-eskatzaile guztiak.

Hala, *Desplazados* telesaila zentroen barruan sartzen da, atxiloaldi horiek nolakoak diren erakusteko. Atxiloaldiek badute, gainera berezitasun bat: egonaldia ez da aldi baterako finkatzen, eta denbora mugarik gabe luza daiteke. Telesaila ikus dadin eta herritarrok sumindu gaiten ordaintzen den prezioa da Cate Blanchett gantxo gisa baliatzea, eta sekta batetik ihes egindako errefuxiatu zuri baten istorioa erabiltzea; izan ere, Netflixen kontsumitzaileentzat, injustizia, zuria baldin bada, hobeto ulertzen da eta hurbilagoa da. Hala ere, behin kontzesio edulkoratu hori egindakoan, telesailak ez du gordintasuna ezkatzen gobernuak iluntasunean mantendu nahi dituzten zentroak argitara ateratzeko orduan.

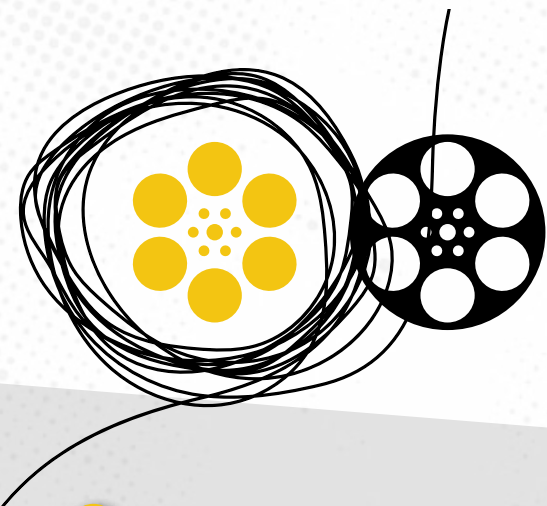

Ez da hori egitera ausartu den lehen zinema-lana izan. Estatu Batuetan, adibidez, zinemak joera izan du modu idilikoan AEBetara iritsitako migrazioa irudikatzeke, baina El Padrino ausartu egin zen bere agertokien artean Ellis Island sartzera, milioika etorkinentzako sarrera eta kontrol gune zena. Bertan, mediku azterketa baten ondoren, herrialdean sartzeko arrazoen inguruan galdekatzen zitzairen. Denboraren poderioz, sofistikatu egin da mugako kontrola.

Espainiar zinemak, bere aldetik, ez du ahalegin handirik egin CIEen gaia lantzeko. Aipatzekoak dira Bartzelonako Bernedako CIEko eszena batzuk Iñarriguren *Beautiful* filmean. Aipamen berezia merezi du ere Ramon Termensen *La mujer ilegal* filmak, berriki estreinatu denak. CIE bateko emakume preso baten suizidioa kontatzen du filmak; estreinaldiaren datarekin batera, kalte-ordaina jaso zuen Samba Martine kongoar emakumearen familiak. 2011ko abenduan Madrilgo CIEan hil zen Martine, osasun arretarik ezagatik.

Film hauek lantzen duten gaia da migrazio-mugimenduei berez dagokiela helmugako herrialdera iristean dagoen kontrola. Nola izendatu ere ez dakiten —baina existitu beharko ez lirakeela badakiten— zentro horiek salatzearen bidez ekiten diote horri. Gobernuak ez du nahi zentro horiei kartzela deitzerik, inolako deliturik egin ez duten migratzaileak edo asilo-eskatzaileak atxikitzen baitira bertan, herrialdean administrazio-egoera irregularrean egoteaz harago. Halaber, ez dira polizia-etxeak; izan ere, etorkin edo errefuxiatuen atxiloaldia 18 hilabetez luzatzen da Itzulerari buruzko Europako Zuzentarauaren arabera (herrialde batzuetan, Australian adibidez, nahi adina luza daiteke, ez baitago epe finkorik). Hortaz, zer dira zentro hauek?

Etorkinak eta asilo-eskatzaileak atxilotzeko zentroak dira; zinema oso gutxitan sartzen da bertan, eta zuzenbidea eta giza eskubideak zentroen atarian gelditzen dira.

BIRBOBINAKETA

ERREPARATU BEHARREKO ESZENAK, ELKARRIZKETAK ETA XEHETASUNAK, TEKNIKOAK ZEIN ARGUMENTUARI BURUZKOAK

II LAU ISTORIO KORAPILATUAK

Zentroko arduradunak eta segurtasun-zaindariak atxiloketa-sistema mantentzen dutenen ikuspegia eskaintzen dute. Sistema hori barrutik alda daiteke?

II 'KOSIFIKAZIO' ZENTROAK

Serie honek zerbaitetan asmatzen badu, atxiloketa luzeek pertsonak nola kaltetzen dituzten islatzeko moduan asmatzen du. Preso batzuek beren izenez deitzen diete zaindariei, baina zaindariek presozenbakia erabiltzen dute haiei erantzuteko. Hala, pertsonak kosifikatzeari esker, Australiako emakume zuri batek asilo-eskatzaileak atxilotzeko zentro batean amaituko du. Baina ohiz kanpokoa —eta are exotikoa— den egoera hori baliagarria da erakusteko barneratze-sistemak ez duela bereizketarik egiten. Muturreko adibide batera eramanez: nola bereizi zentro psikiatriko itxi batean dauden ero bat eta bere senean dagoen pertsona bat?

II ABIGUOTASUNA BETI DA DESEROSOA.

Esan dugu migratzaileak edo asilo-eskatzaileak atxilotzeko zentroak ez direla espetxeak, ezta polizia-etxeak ere. Izan ere, atxiloketa 18 hilabetera arte luzatzen da Europako Itzulerari Buruzko Zuzentarauaren arabera, eta beste herrialde batzuetan, Australian kasu, epe finkorik gabekoa izan daiteke. Hori da arazoa, hain zuzen ere, barneratze-zentroak arautzeko orduan; teoriarik, eskubide mugatu bakarria mugikortasun eskubidea da, baina, praktikan, egoera askoz ere konplexuagoa da. Bururatzen al zaizu zuzenbidearen zirrikitu ilun horretan dagoen beste zentro itxiren bat?

biZiNetZA

PATIOA

Zine-forumetan eta topaketetan erabiltzeko
EZTABAIDA ETA DINAMIZAZIORAKO beste galderak

DILEMA MORALA

2020ko abuztuaren 8an, patera batean zihoazen 16 migratzaile erreskatatu zituzten, Kanaria Handitik 10 miliara. Kanariar Uharteetara etorkinak iristen hasi ziren; gaur egun, kalkulatzen da 20.000 baino gehiago direla. Pertsona horiek pabiloi inprobisatuetan itxaroten zuten, edo Arguinegingo portuan eserita, beren herrialdeetara itzultzeko. Protagonistak aldatzen dira, baina filmaren gidioa berdina da. Australiako gobernuak Tampa itsasontziarekin izandako eztabaidak, gorago aipatutakoak, itsasontziari porturatzeke baimena eman edo noraezean utzi erabakitzearen ingurukoak ziren. Porturatzen uzten bazioten, batzuek uste zuten herrialdean modu irregularrean sartzeko deia egiten ari zela. Beste irtenbidea, itsasontzian zeuden 400 pertsona baino gehiagoren heriotza ziurra zen. Azkenean, erabaki zen Australiako lurraldetik kanpo zegoen uharte batean lehorreratzea, atxilotze zentro gisa funtzionatuko zuena. Zalantzarik gabe, Espainiako gobernuak iaz Kanariar Uharteetara iritsitako ia 20.000 pertsona penintsulara ez eramateko erabakia, dilema moral baten moduan aztertu behar da: laguntzen badiet, herrialdean sartzeko helburuari laguntzen diot. Baina, zuzena al da horri dilema moral deitzea?

SALAKETA: GEHIENGOEN ETA GUTXIENGOEN KONTUA

Netflixen pareko plataforma batek atxilotze zentroak salatuko dituen telesail baten alde egin zezan, Cate Blanchettek eskaintzen duen gantxo behar zuen, hura telesailaren ekoizle eta protagonista gisa eskainiz. Gorago esan bezala, Netflixen kontsumitzaileentzat, injustizia, zuria bada, hobeto ulertzen da eta hurbilagoa da. Naru eta Manus-eko zentroetako (bigarren hori 2017an itxia, hainbat sexu-abusu eta suizidio salatu ostean) errefuxiatuen egoerak hobeto islatzen du egoeraren gordintasuna. Azken batean, eztabaida zaharra da: Zer gailendu behar da? Pertsona gehiagorengana iristeko mezu edulkoratu samarra, ala soilik gutxiengoei zuzendutako mezu erreala?

